

Pietje Bell laat zich de mond niet snoeren

TENTOONSTELLING

Conservator Natalie Dubois in de 'Basic Instinct'.

Gewone stoelen bestaan hier niet

Dat een stoel veel meer is dan alleen vier poten, een zitting en rugleuning bewijst de expositie 'Stoel neemt stelling', in het Centraal Museum Utrecht.

Tekst Paola van de Velde Foto Thijs Rooijmans

Conservator Natalie Dubois brengt een ode aan dit op het oog zo alledaagse gebruiksvoorwerp. Tussen de bekende designklassiekers staan vooral veel zitmeubels met een uniek verhaal: van een rolstoel gemaakt van scheermesjes tot de klapstoel ter nagedachtenis aan de slachtoffer van de MH17. Wie Utrecht en stoel zegt, kan natuurlijk niet om Gerrit Rietveld heen. De expositie begint dan ook met zijn wereldberoemde houten lattenleunstoel, afgewerkt met rood, geel en blauw, de primaire kleuren van De Stijl, de kunstenaarsbeweging waarvan hij deel uitmaakte. De Rietveld-klassieker inspireert nog altijd jongere kunstenaars. Zo stak ontwerper Maarten Baas een exemplaar in brand, en presenteert hij nu het verkoolde zitmeubel. „Die daad kun je bijna zien als een vadermoord”, legt Dubois uit. Cabaretière Claudia de Breij beplakte een replica van de stoel met oude kranten en gebruikte deze voor haar Oudejaarsconference van 2019; nu voor het eerst in het museum te zien. Natuurlijk ontbreken andere beeldbepalende ontwerpen niet. Zoals de niet kapot te krijgen Navy-chair uit 1944, die werd gemaakt voor de Amerikaanse marine. Deze vederlichte aluminium stoel wordt nog altijd gebruikt. „Let maar op”, lacht Dubois. „In elke ondervragingscène van een Hollywood-thriller of politiserie duikt hij op.” De spotgoedkope, witte, standaard tuinstoel – ook overal ter wereld terug te vinden – prijkt er stilletjes naast. Opmerkelijk is de Full Grown Wiltshire chair van Alice en Gavin Munro. Dit Britse paar beweegt zich op de grens van natuur, wetenschap en kunst en laat bomen in de vorm van een stoel groeien. „Na zes tot negen jaar wordt de organisch gegroeide stoel met of zonder arMLEUNINGEN geoogst.

Je weet niet wat je ziet”, vertelt Dubois. Grappig en een tikkeltje ondeugend is de 'Basic Instinct' van de Deense Anna Agaard Jensen. Deze stoel – haar afstudeerproject – werd door het Centraal Museum aangekocht in 2019. Alleen vrouwen mogen erop plaatsnemen. Ze kunnen dan ervaren hoe het is om als een man te zitten, niet decent met de benen over elkaar geslagen, maar ongegeneerd wijdbeens. „Al is de titel natuurlijk ook een verwijzing naar de beroemde pikante filmscène met Sharon Stone die tijdens een ondervraging door mannelijke agenten haar benen spreidt.”

Bomen in de vorm van een stoel laten groeien

Aangrijpend zijn juist weer andere exemplaren, zoals een rolstoel gemaakt van duizenden scheermesjes. „Met dit ontwerp wil kunstenaar Tayeba Begum Lipi uit Bangladesh het geweld tegen vrouwen aan de kaak stellen”, legt Dubois uit. Tussen alle unieke stukken prijkt echter ook een simpele witte klapstoel. „Dit is een van 298 lege stoelen die elk jaar in vliegtuigopstelling opgesteld worden voor de Russische Ambassade. Ter nagedachtenis aan alle mensen die omkwamen bij de aanslag op de MH17”, zegt Dubois. „Een beladen beeld, dat bewijst dat een stoel ook een ontroerende herinnering kan zijn aan iemand die er niet meer is en een stevige politieke boodschap kan overbrengen.” 'Stoel neemt stelling' is tot en met 14 januari te zien in het Centraal Museum te Utrecht.

Meezingen met knuffelbeer Winnie

Voorstelling: Winnie de Poeh, de musical.

Winnie de Poeh is al een vertrouwde naam bij het publiek dankzij de kinderboeken waarin de knuffelbeer een hoofdrol speelt. Nadat de Engelse schrijver bijna honderd jaar geleden zijn eerste boek over de beer schreef, zijn er wereldwijd meer dan vijftig miljoen exemplaren van verkocht. Nadat Disney vanaf 1961 films over de beer ging maken, werd Winnie alleen maar bekender. De musical is gebaseerd op een Amerikaans origineel: die voorstelling was eerder succesvol in New York, Chicago en Londen. De voorstelling leunt op liedjes van de Sherman Brothers, die ook schreven voor Disney-klassiekers als Mary Poppins en Jungle Book. De vertaling is van Jeremy Baker (Koefnoen). Het verhaal komt tot leven met levensgrote poppen. Daarin zal het publiek niet alleen de onbezorgde Winnie de Poeh en de hulpvaardige Janneman Robinson herkennen, maar ook hun makkers, zoals de bange Knorretje, de bezorgde kangoeroe Kanga, de zogenaamd verstandige Uil en natuurlijk Konijn die zichzelf zo belangrijk vindt.

Winnie de Poeh

De rollen worden gespeeld door Sjors Arts, Wesley de Ridder, Pepijn Schwartz, Lisa Drinkwater en anderen. Regie: Wesley de Ridder Te zien in onder meer: Het Park in Hoorn (21/10), Leidse Schouwburg (5/11), De Purmaryn in Purmerend (3/1), Stadsschouwburg Haarlem (18/2), Castellum in Alphen a/d Rijn (10/3), Zaantheater in Zaandam (24/3) en De Vest in Alkmaar (14/4).

In actie met kinderheld Pietje Bell

Titel: Pietje Bell en de bende van de zwarte hand

Voor generaties lezers is Pietje Bell al jaren een bondgenoot bij vrolijke avonturen om de buurt op stelten te zetten. De boeken van Chris van Abkoude over het Rotterdamse straatschoffie, zijn al vanaf 1914 een succes. De musical 'Pietje Bell en de bende van de zwarte hand' combineert karakters uit de boeken met een eigentijds verhaal. Zo herkent het publiek Pietjes brave buurjongen Jozef Geelman en zijn serieuze tante Cato. Die moeten allebei niks hebben van het vrijgevochten karakter van Pietje. Maar vader Bell, de vrolijke schoenmaker, moet alleen maar lachen als zijn zoon gekkigheid uithaalt. In de voorstelling maakt de publiek kennis met een rijke zakenman die een arme woonwijk wil slopen om een groot hotel te laten bouwen. Pietje komt in opstand omdat zijn vriendje Sproet door die plannen zijn huis dreigt kwijt te raken. Met zijn vrienden organiseert hij een circusvoorstelling om geld in te zamelen en zo het tij te keren. Daarbij doen ze een bijzondere ontdekking. De burgemeester probeert de bende rond Pietje de mond te snoeren, maar ze laten zich niet zomaar weggagen.

Pietje Bell

Met: onder anderen Michael de Roos, Martijn Vogel, Els Damen en een wisselende kindercast. Regie: Bruun Kuijt. Te zien in het Kennemer Theater in Beverwijk, de Stadsschouwburg in Haarlem (15/10), de Leidse Schouwburg in Leiden (17/10), De Kampanje in Den Helder (24/11), Stadsschouwburg IJmuiden (15/12), Zaantheater Zaandam (29/12), Het Park in Hoorn (3/1), De Muze in Noordwijk (13/1), De Purmaryn in Purmerend (26/1), C. (voorheen De Meerse) in Hoofddorp (9/2) en Castellum in Alphen a/d Rijn (17/2).

Betoverd door sprookjeskracht

Voorstelling: '1000+1 nacht.'

De Toneelmakerij en meesterverteller Sadettin Kirmızıyüz gebruiken oude sprookjes als Aladdin en Sinbad als bouwstenen voor de nieuwe muzikale familievoorstelling '1000+1 nacht.' Het publiek maakt kennis met Layla, die in het ziekenhuis ligt. Haar vader zit dag en nacht aan haar bed en vertelt haar de verhalen uit Duizend-en-een-nacht. Iedereen in het ziekenhuis luistert mee. In Layla's fantasie komen de verhalen tot leven. Stoere krijgers bewegen op het ritme van de hartslagmeter en artsen dansen om haar bed. Het ziekenhuis en de fantasiewereld gaan door elkaar lopen en komen met elkaar in de knoop: zonder de dokters wordt Layla niet beter, maar zonder de liefdevolle verhalen van haar vader ook niet. Zo ontstaat een familievoorstelling over de betoverende kracht van verhalen. Regisseur Paul Knieriem benadrukt hoe belangrijk het is om kinderen voor te lezen. „Niet alleen voor de opvoeding, maar omdat het zo'n fijn intiem moment is dat je samen deelt. Ik hoop dat deze voorstelling dezelfde intimiteit heeft als het vertellen van een mooi verhaal vlak voor het slapen gaan.”

1001+1 nacht

Gespeeld door: Denise Aznam, Bitha Babazadeh, Harun Balci, Abdelkarim el Baz, Kyra Bououargane Sadettin Kirmızıyüz, Mark Kraan. Regie: Paul Knieriem. Te zien bij onder meer: ITA Amsterdam (20,21 en 22/10 en van 25-29/12) Zaantheater in Zaandam (15,16 en 17/11), De Vest in Alkmaar (19,20 en 21/11), Stadsschouwburg Haarlem (30/11 en 1/12), Het Park in Hoorn (15/12) en de Leidse Schouwburg (6/1).

